Є. О. Гугля
здобувачка І курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальність «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
Т. Я. Продан
канд. екон. наук, доц., доц. кафедри обліку і фінансів
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна

РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СУЧАСНІЙ ФІНАНСОВІЙ АРХІТЕКТУРІ

Сьогодення і підприємства, і приватні особи дедалі частіше обирають цифрові активи як альтернативу звичним фінансам. Одним із ключових елементів сучасної фінансової системи стають криптовалюти та технологія блокчейн, які мають потенціал змінити спосіб роботи фінансових установ, роблячи транзакції швидшими та ефективнішими без традиційних посередників.

Перш за все, варто звернути увагу на те, що криптовалюта – це цифровий або віртуальний актив, безпека якого забезпечується методами криптографії. На відміну від звичайних фіатних грошей, криптовалюти можуть функціонувати на рівні, що є децентралізованим за своєю природою, що усуває контроль з боку центральних банків або державних установ. Базис їх існування – це блокчейн – розподілена база даних, яка зберігає інформацію про транзакції у вигляді безперервного ланцюга блоків. Кожен блок містить унікальний хеш та дані попереднього блоку, що гарантує прозорість, незмінність записів та високий рівень стійкості до несанкціонованого втручання.

Аналізуючи ризики, важливо враховувати людський фактор та психологічні пастки, оскільки недостатній рівень знань користувачів часто призводить до незворотної втрати приватних ключів, або до імпульсивних дій, таких як FOMO (страх втраченої вигоди коли людина намагається «заскочити в останній вагон» дивлячись як інші заробляють, а по факту інвестує на самому піку ціни, після чого ціна падає, а людина залишається без грошей) та FUD (коли інвестори чують негативні або фейкові новини про куплену монету після чого на паніці продають її, що призводить до ще більшого падіння

ціни). А також критичною загрозою залишається поширення фішингу та масштабні хакерські атаки, прикладом яких є злам Bybit у 2025 році угрупованням Lazarus Group.[1] Або Binance у 2019 році з витоками персональних даних користувачів у 2020 році. Окремою стратегічною загрозою є розвиток квантових обчислень, здатних у майбутньому дешифрувати сучасні алгоритми захисту та зруйнувати традиційні аналогові механізми захисту транзакцій, роблячи національні та децентралізовані криптовалюти вразливими до атак. Це вимагає створення нових механізмів захисту на основі квантово-стійкої криптографії, що є надзвичайно складним науково-технологічним завданням [4].

Економічна складова ризиків включає високу амплітуду коливань цін та вплив великих власників активів, що створює умови підвищеної волатильності та ризики для стабільності фінансової системи в цілому. Згідно з дослідженнями, загрози фінансовій стабільності складають близько 20 % від загального обсягу ризиків впровадження цифрових валют, включаючи можливе зростання інфляції або послаблення традиційної банківської системи через конкуренцію з боку нових інструментів. Крім того, суттєвим ризиком є потенційний відтік капіталу (оцінюється у 25%), оскільки спрощення транскордонних операцій може бути використано для нелегального виводу коштів за кордон. Крім того, існує серйозна проблема використання криптовалют у незаконних операціях, таких як відмивання грошей, торгівля забороненими товарами чи фінансування тероризму через їхню псевдоанонімність. Це створює додаткові виклики для безпеки та надійності операцій [4].

Регуляторні та правові ризики створюються через відсутність єдиного глобального стандарту та відсутність чіткості в регулюванні. На сьогодні більшість держав, включаючи Україну, ще не повністю визначили правовий статус криптовалют, що ускладнює їх інтеграцію у цивільне та податкове законодавство. Це призводить до труднощів з офіційним відображенням активів у бухгалтерській звітності підприємств [3]. Для виправлення ситуації необхідна розробка прозорої нормативної бази, яка б забезпечувала захист прав споживачів, чітке оподаткування та запобігання шахрайству. Крах великих платформ, як-от біржа FTX, підкреслює, що без належного державного нагляду та управління ризиками цифрові фінанси залишатимуться зоною підвищеної небезпеки [2].

Для мінімізації зазначених ризиків необхідно впроваджувати безперервну освіту користувачів, пояснюючи важливість диверсифікації портфелів та використання апаратних методів зберігання. На нашу думку, питання використання криптовалют є надзвичайно складним: користувач або бухгалтер має бути впевнений у надійності інструментів та розуміти всі правові наслідки. Процес інтеграції цифрових активів у господарську діяльність потребує всебічного контролю з боку керівництва та постійного моніторингу змін у регуляторному середовищі.

Список використаної літератури

1. Рекордний показник. Хакери викрали понад $2,7 млрд у криптовалютах у 2025 році NV Техно. 2025. URL: https://techno.nv.ua/ukr/it-industry/zlam-bybit-i-rekordni-kradizhki-kriptovalyuti-2025-finansuvannya-pivnichnoji-koreji-50570916.html (дата звернення: 10.05.2026).
2. Крах FTX: як Сем Бенкман-Фрід завалив криптогіганта вартістю 30 мільярдів доларів. *Економічна правда*. 2022. URL: https://epravda.com.ua/publications/2022/12/10/694790/ (дата звернення: 10.05.2026).
3. Пилипенко О. В., Кришталь Г. О. Вплив криптовалют на українську економіку. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. 2023. Випуск 3(70). С. 103–109. URL: https://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/2642/3104 (дата звернення: 10.05.2026).
4. Саричев В. І., Прокопович-Ткаченко Д. І., Путько А. О. Перспективи та ризики впровадження криптовалюти в цифрову економіку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 5. С. 66–73. DOI: 10.32702/2306-6814.2025.5.66 (дата звернення: 10.05.2026).